

SKÄRGÅRDS-, SJÖ- och ÖKUNSKAP

En kort introduktion

1.2.2022

SKÄRGÅRDSINSTITUTET VID ÅBO AKADEMI

En värld av öar

Man skiljer mellan oceaniska (ofta vulkaniska) och kontinentala öar.

Öarna i Finlands skärgårdsområden är resultatet av erosion, sedimentation och landhöjning.

ἄρχιπέλαγος, Arkipelago
= Egeiska havet

By NASA, <https://commons.wikimedia.org>

Världens största skärgårdar utifrån antal öar och skär

1 Finland	Skärgårdshavet	40 000
2 Canada	Canadian Arctic Archipelago	36 563
3 Canada	Thirty Thousand Islands	30 000
4 Sverige	Stockholms skärgård	28 945
5 Sydostasien	Malay Archipelago	25 000
6 Indonesien	Indonesian Archipelago	18 000

* På 12:e plats: Finland, Kvarkens skärgård: 6500

Antalet bebodda öar enligt nation

<i>Land</i>	<i>Bebodda öar</i>	<i>Öar totalt</i>
1 Indonesia	6000	17 508
2 Chile	2324	5919
3 Norway	2000	239 057
4 Philippines	2000	7641
5 Sweden	984	267 570
6 Finland	780	178 947

Antalet bebodda öar enligt nation

<i>Land</i>	<i>Bebodda öar</i>	<i>Öar totalt</i>
1 Indonesien	6000	17 508
2 Chile	2324	5919
3 Norway	2000	239 057 2
4 Philippines	2000	7641
5 Sweden	984	267 570 1
6 Finland	780	178 947 3

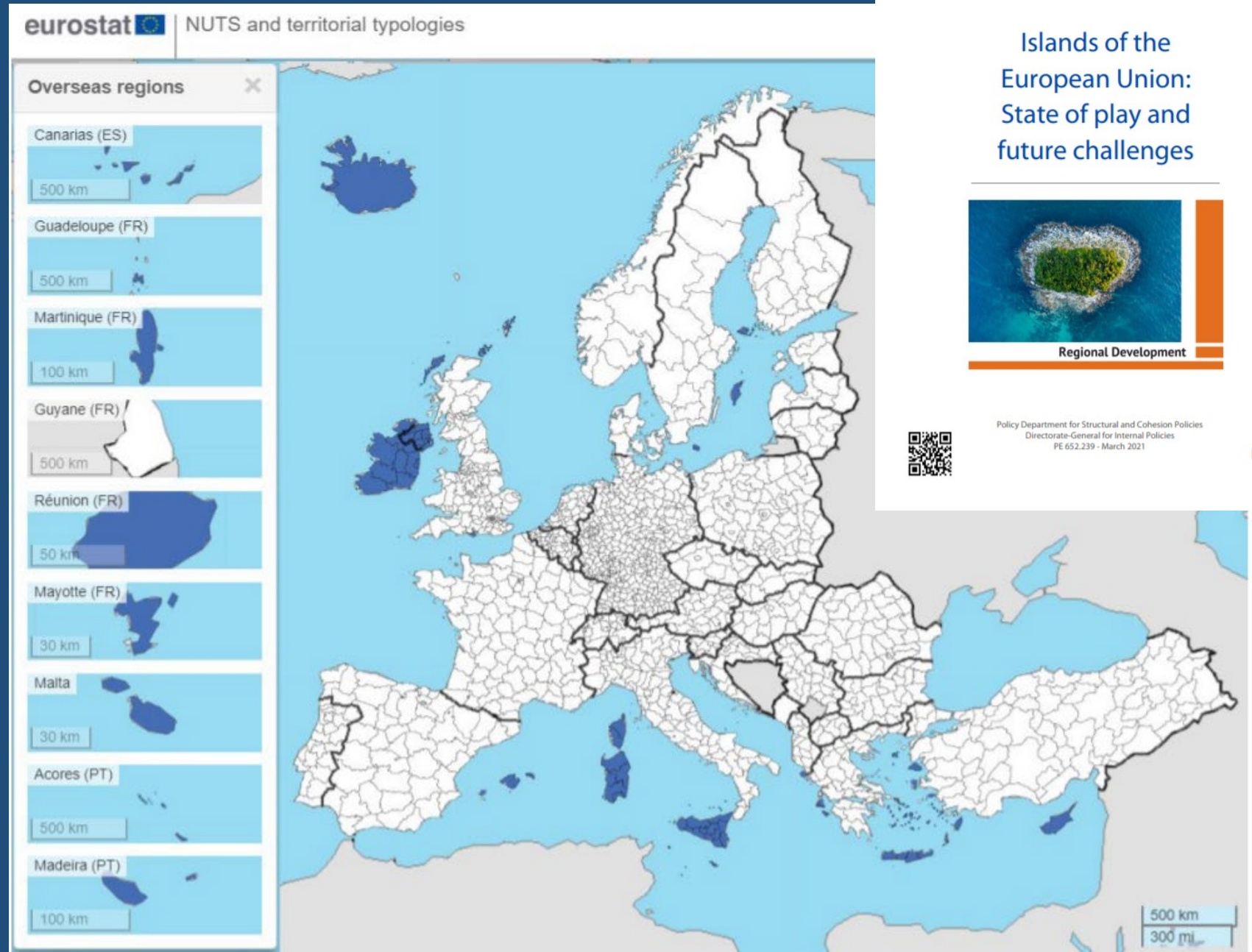

Vad är en ö?

Enligt EU är en ö ett territorium som uppfyller följande fem villkor:

- 1) ytan ska vara minst 1 km²
- 2) avståndet mellan ö och fastland ska vara minst 1 km
- 3) en fast bosatt befolkning som uppgår till minst 50 pers
- 4) ön får inte ha någon fast förbindelse med fastlandet
- 5) på ön får det inte finnas en huvudstad i en medlemsstat

Öarna i Europa

Enligt data från 2020 från EU:s statistikkontor Eurostat:

- **2400 bebodda öar**
- **20 500 000 invånare**
- **Öborna representerar 4.6% av EUs befolkning**
- Öar i 13 medlemsländer: Polen, Tyskland, Danmark, Sverige, Estland, Finland, Nederländerna, Italien, Frankrike, Grekland, Spanien, Portugal och Kroatien.
- Irland, Malta och Cypern är i sin helhet anslutna som östater.
- Outermost Regions (gamla kolonier) hör till Frankrike, Spanien och Portugal.
- Öar även utanför EU: Norge, Storbritannien

Verksamhet inom EU-parlamentet:

- Clean Energy for EU Islands
- Intergruppen SEARICA: “Seas, Rivers, Islands and Coastal Areas”
(ordförande *Tonino Picula*, viceordförande för Östersjön *Nils Torvalds*)

Öarna i Europa

European Small Island Federation samlar öbor på gräsrotsnivå
- en nationell öförening kommer att presenteras under varje workshop

Skärgårdsdelegationen 2018: ISLAND, LAKE AND RIVER BASIN POLICIES IN EUROPE

- Skärgårdslag - Finland, Kroatien
- Skärgårdsdelegation - Finland
- Nationella öföreningar som får statligt stöd - Sverige, Danmark, Irland, Frankrike, Skottland

St Helena
United Kingdom

This topographic map of St Helena shows the island's diverse terrain. Elevation is indicated by a color-coded legend on the left, ranging from -3500m (dark blue) to 800m (yellow). The map features numerous geographical labels, including major towns like Jamestown and Longwood, and smaller settlements such as Blue Hill and Levelwood. Key landmarks include Sugar Loaf Point, Horse Pasture Point, and several islands like Peaked Island and Speery Island. A compass rose in the top right corner indicates cardinal directions, and a scale bar at the bottom right shows distances up to 10 km. The map also includes a small inset map of the South Atlantic Ocean in the bottom right corner.

“En sjö i väst är en damm i öst”

Tasapintaisia sisävesialueita on satoja tuhansia.

SYKE on rajannut järviksi laskettavat vesialueet:

- vähintään hehtaarin: 57 000 kappaletta
- vähintään puolen hehtaarin koon: 168 000 kappaletta

Suomessa olisi siis 57 000–168 000 järveä.

Asukasmäärä järivialueilla?

Maanmittauslaitoksella on meneillään maastotietokannan tarkennushanke, jota se tekee yhdessä kuntien ja vesistöjen osalta Suomen ympäristökeskuksen kanssa

Tulokset kevät 2022!

Bebodda öar i Finland:

> 500

Deltidsboende på öar utan fast vägförbindelse:

~ 20 000

Skärgårdsinvånare i fasta Finland:

~ 72 000

+ 29 000 invånare på Åland

INHABITANTS ON THE 514 FINNISH ISLANDS:

Inhabitants	Islands
1	186
2-20	276
21-100	40
101-957	12

Över hundratusen finländare är skärgårdsbor (enligt statliga Skärgårdsdelegationen):

- Skärgårdsinvånare i fasta Finland över 72 000, och utöver dessa bor det cirka 29 000 invånare på Åland.
- Åtta skärgårdskommuner (Pargas, Kimitoön, Enonkoski, Puumala, Sulkava, Karlö, Gustavs och Malax) och 40 kommuner med skärgårdsdel.
- Mer än 500 öar med året om-bosättning
- Nästan 20 000 öar med deltidsbosättning utan fast vägförbindelse.

Skärgården hör till vårt lands viktigaste kulturarv – identitetsbärande för väldigt många